

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 29-го Июля. — 1847 — Wilno. WTOREK, 29-go Lipca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 23-го Июля.

Высочайшею Грамотою, 14-го Июня, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Бѣлаго Оrlа, Главноуправляющій Французскимъ Банкомъ Графъ *А. Аргу*.

— Высочайшею Грамотою, 1-го Июля, Всемилостивѣйше пожалованы алмазные знаки ордена Св. Александра Невскаго, Духовнику Его Императорскаго Величества, Протопресвитеру *Музовскому*.

— Высочайшими Грамотами, 1-го Июля, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: ордена Св. Александра Невскаго, Тайный Совѣтникъ *Блонз*, и ордена Св. Владиміра 2-й степени, Тайный Совѣтникъ *Шалбо*.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству, 6-го Июля, исправляющій должность Военнаго Губернатора города Тулы и Тульскаго Гражданскаго Губернатора, Генераль-Майоръ *Муравьевъ*, утвержденъ въ настоящей должности.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 3-го Июля, Почетный Смотритель Свенцянскаго Уѣзнаго Училища, Титулярный Совѣтникъ *Ходзько*, произведенъ, за выслугу лѣтъ, въ Коллежскіе Ассессоры, со старшинствомъ съ 17 Июля 1841 года.

— Такимъ же Приказомъ, того же числа, Титулярные Совѣтники: Старшій Учитель Поневѣжскаго Уѣзнаго Дворянскаго Училища *Контонъ*, и младшій Учитель Виленской Гимназіи *Гольблядт*, произведены за выслугу лѣтъ, въ Коллежскіе Ассессоры, со старшинствомъ первый съ 12-го Февраля 1846, а послѣдній съ 22 Января 1847 года.

— Коллежскій Ассессоръ *Ширма*, назначенъ Инспекторомъ Друскеницкихъ минеральныхъ водъ.

ИЗВѢСТІЯ СЪ КАВКАЗА.

(Продолженіе).

2-го числа, передъ разсвѣтомъ, Начальникъ Главнаго Штаба, съ двумя баталіонами, рабочею командою и саперами, двинулся къ укрѣпленію и занялъ возвышенность, находящуюся противъ аула на разстояніи ружейнаго выстрѣла; немедленно за тѣмъ Инженеръ - Подполковникъ *Кесслеръ* приступилъ къ устройству батарей для всѣхъ полевыхъ и горныхъ орудій, находящихся въ отрядѣ, и для мортиръ. Рабочіе были совершенно прикрыты гребнемъ горы. Къ двумъ часамъ по полудни всѣ батареи были гото-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 23-go Lipca.

Przez Najwyższy Dyplomata, 14-go Czerwca, Najłaskawiej mianowany został Kawalerem Orderu Orła Białego, Głównozarządzający Bankiem Francuzkim, *Hrabia d'Agout*.

— Przez Najwyższy Dyplomata, 1-go Lipca, Najłaskawiej udzielone zostały ozdoby brylantowe Orderu Sw. Alexandra Newskiego, Spowiednikowi Jego CESARSKIEJ MOŚCI, Protopresbiterowi *Muzowskiemu*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 1-go Lipca, Najłaskawiej mianowani zostali Kawalerami: Orderu Sw. Alexandra Newskiego, Radzca Tajny *Block*, i Orderu Św. Włodzimierza 2-jej klasy, Radzca Tajny *Chambeau*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojennym, 6-go Lipca, pełniący obowiązki Gubernatora Wojennego miasta Tuły, a razem Gubernatora Cywilnego Tulskiego, Jeneral-Major *Murawjew*, zatwierdzony został w tychże obowiązkach.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, d. 3-go Lipca, Honorowy Dozorca Szkół Powiatowych Powiatu Świenięciańskiego, Radzca Honorowy *Chodźko*, mianowany, za wysługę lat, Assesorem Kollegialnym, ze starszeństwem od d. 17 Lipca 1841 r.

— Przez takiż Rozkaz Dzienny, tejże daty, Radzcy Honorowi: Starszy Nauczyciel Powiatowej Szlacheckiej Szkoła Pоневіежскіеj *Kontowt*, i Młodszy Nauczyciel Gimnazjum Wileńskiego *Holmblatt*, mianowani, za wysługę lat, Assessorami Kollegialnymi, ze starszeństwem, piérwszy od 12 Lutego 1846, a drugi od 22 Stycznia 1847 r.

— Assesor Kollegialny *Szyрма*, mianowany został Inspektorem wód mineralnych w Druskienikach.

WIADOMOŚCI Z KAUKAZU.

(Ciąg dalszy.)

Dnia 2-go Czerwca, przed świtem, Naczelnik Głównego Sztabu, z dwoma баталіонами, komendą roboczą i saperami, ruszył ku warowni, i zajął wzgórze, wznoszące się naprzeciw aulu, na wystrzał karabinowy; wnet potem Podpółkownik Inżynierów *Kessler*, przystąpił do urządzenia baterii dla wszystkich dział polowych i górnych, które były przy oddziale, jako też dla moździerzów. Robotnicy byli zupełnie zakryci grzbietem góry. Około godziny drugiej z południa, wszystkie baterie były gotowe i uzbrojone, i zaraz też rozpoczęto dawać ognia do fortyfikacyi i

вы и вооружены и тогда же открыть огонь по укрѣпленіямъ и саклямъ. Артиллеріи было вѣнено въ обязанность стараться преимущественно разрушить южный исходящій уголъ аула, который при рекогносцировкѣ признанъ былъ удобнѣйшимъ пунктомъ для атаки, и сверхъ того, всѣ сакли, примыкающія къ этому углу, и препятствія, заграждавшія путь къ верхней части селенія. Непріятель стрѣлялъ изъ орудій, но и въ этотъ день не причинилъ намъ никакого вреда. Въ продолженіе дня въ цѣпи раненъ рядовой 4-нй. Вечеромъ, большая часть Самурскаго отряда, подъ начальствомъ Генераль-Лейтенанта Князя *Аргутинскаго Долгорукаго*, направленная изъ Турчидаха въ Куппу, прибыла черезъ Ходжалъ-Махи на присоединеніе къ Дагестанскому отряду и расположилась близъ Гергебилскихъ садовъ, занявъ своею милиціею и стрѣлками часть оныхъ. Въ Самурскомъ отрядѣ находилось: четыре баталіона пѣхоты, двѣ роты Кавказскаго Стрѣлковаго баталіона и рота Кавказскаго Сапернаго баталіона, четыре горныхъ орудія, ракетная команда, двѣ сотни донскихъ казаковъ, десять сотенъ милиціи конной и пѣшей.

3-го Іюня утромъ значительная неприяТЕЛЬСКАЯ партія показала на гребнѣ горы, простирающейся отъ д. Кикунъ къ лѣвому берегу Кара Коюсу, и челоуѣкъ до 500, спустившись къ самой рѣкѣ и переправившись на правый берегъ, заняли высоты на лѣвой сторонѣ Казы-Кумыкскаго Коюсу, впереди лагеря Самурскаго отряда. Чтобы прогнать неприяТеля, Князь *Аргутинскій-Долгорукий* послалъ, подъ начальствомъ Генераль-Майора Князя *Андронникова*, по мосту черезъ Казы-Кумыкскій Коюсу, кавалерію и милицію своего отряда, поддерживая ихъ баталіономъ пѣхоты. Князь *Андронниковъ* атаковалъ горцевъ, сбиль ихъ съ ближайшихъ высотъ и заставилъ скрѣпиться въ ущельѣ р. Кара-Койсу. Вслѣдъ за симъ, Генераль-Лейтенантъ *Коцебу*, съ дивизиономъ драгунъ, съ конною Аварскою милиціею, 1-мъ баталіономъ Эриванскаго Карабинернаго и 1-мъ Мингрельскаго Егерскаго полковъ, предпринялъ рекогносцировку чрезъ пространныя Гергебилскіе сады къ мосту на Кара-Койсу противъ дер. Кикунъ. При этомъ движеніи былъ осмотрѣнъ аулъ съ западной стороны и войска возвратились въ лагерь, не встрѣтивъ неприяТеля. Въ теченіе всего дня и ночи артиллерія не переставала дѣйствовать по аулу. Бомбы разрушили большое число сакель, а выстрѣлами изъ $\frac{1}{4}$ пудовыхъ единороговъ, дѣйствовавшихъ 12-ти-фунт. ядрами, сдѣлана брешь въ стѣнѣ неприяТельскаго укрѣпленія, въ южномъ пеходящемъ углу. Одно орудіе неприяТельское было подбито, но изъ другаго, которое часто перемѣняло мѣсто, горцы продолжали производить стрѣльбу; сверхъ того, они пользовались всѣмъ случаемъ, чтобы вредить намъ ружейнымъ огнемъ, но, впрочемъ, огонь сей былъ довольно слабъ, что подавало поводъ къ заключенію о малочисленности гарнизона. Точныхъ же свѣдѣній о томъ, сколько именно горцевъ находится въ аулѣ, не смотря на старанія Командующаго войсками въ Северномъ Дагестанѣ, получено не было. Потеря наша въ этотъ день простирается убитыми нижнихъ чиновъ 5 и ранеными 5. Въ продолженіе дня толпы горцевъ на горахъ по лѣвому берегу Кара-Койсу увеличались, видѣлись палатки и получено было извѣстіе, будто бы *Шамиль* прибылъ самъ для спасенія Гергебиля.

Между тѣмъ, къ вечеру 3-го числа, брешь, сдѣланная въ стѣнѣ, была уже весьма удобна для прохода; сакли, прилегающія къ южному углу укрѣпленія, большей частью разрушились и аулъ былъ, повидимому, совершенно опустѣлый; лазутчики дали знать, что горцы въ наступающую ночь намѣревались увезти орудія. Всѣ эти причины убѣдили меня произвести 4-го Іюня открытую атаку на Гергебиль.

Для сего были назначены двѣ колонны: одна съ тѣмъ, чтобы идти прямо на брешь, а другая, въ обходъ укрѣпленія съ западной стороны, не для атаки, но для отвлеченія туда части гарнизона. Въ первой колоннѣ находились два баталіона: 1-й Апшеронскаго и 3-й Генераль-Фельдмаршала Князя Варшавскаго пѣхотныхъ полковъ; вторая колонна состояла изъ шести ротъ Дагестанскаго Пѣхотнаго полка, съ однимъ горнымъ орудіемъ и крѣпостными ружьями, дивизиономъ драгунъ и всей милиціи пѣшей и конной, при Дагестанскомъ отрядѣ состоящей. При первой колоннѣ находилась особая команда охотниковъ съ лѣстницами и саперы съ шанцевымъ инструментомъ. Резервъ составляли 4-й баталіонъ Князя Варшавскаго и 2-й баталіонъ Самурскаго Пѣхотныхъ полковъ. Началь-

do sakli (chat). Artylleryi było polecono, starać się szczególnie zniszczyć południowy róg аула, który, w czasie rekonesansu, uznano za najdogodniejszy punkt do ataku, — a nadto, wszystkie sakle, przytkające do tego rogu, oraz przeszkody, tamujące drogę do górnej części wsi. Nieprzyjaciel strzelał z dział, ale i w tym dniu nie sprawił nam żadnej szkody. W ciągu dnia, raniony był w szeregu jeden tylko żołnierz. Wieczorem, większa część oddziału Samurskiego, pod dowództwem Jenerał Porucznika *Хієція Аргутинскаго-Долгорукаго*, skierowana z Турчыдаха do Куппы, nadeiagnęła przez Ходжалъ Machi, dla połączenia się z oddziałem Dagestańskim, i rozłożyła się blisko sadów Hergebilskich, osadziwszy część tychże milicyą swoją i tyralierami. W oddziale Samurskim znajdowały się: cztery bataliony piechoty, dwie kompanie batalionu Kaukaskiego tyralierów i kompania batalionu Kaukaskiego saperów, cztery działa górne, komenda raketników, dwie secinы kozaków Dońskich, i dziesięć secin milicyi konnej i pieszej

Дня 3-го Сzerwca, з рана, значна партія неприяТеля указала się на грзбиче горы, rozciągającej się od wsi Kikuny ku lewemu brzegowi Kara Kojsu, i z 500 ludzi, spuściwszy się ku rzece i przeprowiwszy się na brzeg prawy, zajęła wyżyny po lewej stronie Kazy-Kumykskiego Kojsu, na przedzie obozu oddziału Samurskiego. Aby odeprzeć nieprzyjaciela, *Хіязе Аргутинскій-Долгоруки* wysłał, pod dowództwem Jenerał Majora *Хієція Андронникова*, przez most na rzece Kazy-Kumyksi-Kojsu, jazdę i milicyą swego oddziału, wspierając je batalionem piechoty. *Хіязе Андронниковъ* atakował Górali, spędził ich z bliższych wzgórz, i zmusił do ukrycia się w wąwozie rzeki Kara-Kojsu. Wnet potem Jenerał Porucznik *Kotzebue*, z dywizyоnem dragonów, z konną milicyą Awarską, jednym batalionem półku Erywańskiego Karabinierów i batalionem półku Mingrelskiego strzelców, przedsięwziął rekonesans przez obszernie Hergebilskie sady do mostu na Kara-Kojsu naprzeciw wsi Kikuny. W tym poruszeniu obejrzano a. 1. ze strony zachodniej, i wojska powróciły do obozu, nie spotkawszy nieprzyjaciela. Przez cały dzień i noc artyllerya nie przestawała działać przeciwko аулові. Bomby zrujnowały większą część sakli, a wystrzelały z ewierć pūdowych granatów, które działały dwunastofuntowymi kulami, zrobiono wyłом w murze warowni nieprzyjacielskiej, w rogu południowym. Jedno działо nieprzyjaciela było zdemontowane; ale z drugiego, które często zmieniało pozycyą, Górale utrzymywali ogień; nadto, korzystali z każdej sposobności, aby szkodzić nam ogniem z ręcznej broni; ogień ten wszelako był dosyć słaby: co dawało powód do wniosku o szepułej załodze. Dokładnych zaś wiadomości o tém, ilu Górali znajdują się w ауле, pomimo starań dowodzącego wojskami w Dagestanie północnym, nie otrzymano. Strata nasza w tym dniu wynosiła: 5 żołnierzy poległych i ranionych. W ciągu dnia, tłumy Górali po górach, na lewym brzegu Kara-Kojsu, zwiększyły się; widać było namioty, i otrzymano doniesienie, jakoby *Szamil sam* przybył dla ocalenia Hergebilu.

Тымчасем, ку wieczorowi d. 3-go, wyłом, zrobiony w murze, był już bardzo dogodny do przejścia; sakle, przytkające do rogu południowego warowni, po większej części runęły, a аул widocznie był zupełnie pustym; szpiegowie donieśli, że Górale następnej nocy zamierzają wprowadzić działa. Wszystkie te przyczyny skłониły mnie do przypuszczenia w dniu 4-m Сzerwca otwartego szturmego na Hergebilu.

W tym celu były przeznaczony dwie kolumny: jedna, dla tego, aby iść wprost na wyłом, a druga dla okolenia warowni od strony zachodniej, nie dla atakowania, lecz dla odciagnienia tam części załogi. W pierwszej kolumnie znajdowały się dwa bataliony: 1-szy półku pieszego Apszerоńskiego i 3-ci półku pieszego Jenerał-Feldmarszałka *Хієція Warszawskiego*; druga kolumna składała się z 6-ciu kompanii półku Dagestańskiego piechoty, z jednym działem górным i ręczną bronią forteczną, z dywizyоnu Dragonów, oraz całej milicyi pieszej i konnej, będącej przy oddziale Dagestańskim. Przy piérwszej kolumnie znajdowała się osobna komenda ochotników z drabinami, tudzież sapersy z ryszтуńkiem szanцевым. Резервъ składały: 4-ty баталіон półку pieszego *Хієція Warszawskiego* i 2-gi баталіон półку pieszego Samurskiego. Ду-

ство надъ колоннами было поручено: надъ первую — Командиру Апшеронскаго Пѣхотнаго полка, Полковнику Князю Орбелину, надъ вторую — Командиру Дагестанскаго Пѣхотнаго полка, Полковнику Евдокимову. Обѣими колоннами завѣдывалъ Генераль-Майоръ Князь Кудашевъ. Самурекій отрядъ оставался въ полномъ своемъ составѣ въ распоряженіи Генераль-Лейтенанта Князя Аргутинскаго — Долгорукова, съ тѣмъ, чтобы двинуться для отраженія горцевъ, если бы, во время атаки аула, они сдѣлали нападеніе съ какой-либо стороны.

(Продолженіе впереди.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 14 Іюля.

Дѣло о галиційскихъ возмутителяхъ уже кончено; приговоры утверждены верховною судебною властію. Изъ обвиненныхъ трое приговорены къ смертной казни, остальные же, числомъ около двухъ сотъ чел., сообразно степени преступленія, къ временному или пожизненному заключенію.

— Князь Левъ Сапѣга, пожалованъ обер-шенкомъ Королевства Галиціи и Лодомиріи.

— Знаменитый Англійскій распространитель торговой свободности, Г. Кобденъ, недавно прибылъ сюда, и лордомъ Понсомби будетъ представленъ Князю Меттерниху и Барону Кюбеку.

Венеція, 15 Іюля.

Донъ Карлосъ прибылъ къ Эскимъ минеральнымъ водамъ, съ своею супругою и сыномъ.

— Герцогиня Ангулемская прибыла сюда изъ Герца съ тою цѣлю, чтобы праздновать день рожденія герцога Бордосскаго. Герцогиня Лукская и множество французскихъ легитимистовъ также прибыли на этотъ праздникъ.

Варасдинъ, 10 Іюля.

Венгерскіе штаты намѣрены воздвигнуть памятникъ умершему эрц-герцогу Палатину, съ тѣмъ однако условіемъ, что надписи на немъ будутъ на венгерскомъ и славянскомъ языкахъ. Штаты желаютъ также, чтобы въ офенскомъ университетѣ учреждена была кафедра славянскаго языка.

Франція.

Парижъ, 20 Іюля.

Приговоръ суда палаты перовъ не перестаетъ быть предметомъ журнальныхъ замѣчаній и соображеній. Оппозиціонныя газеты не хотятъ вѣрить, чтобы этотъ приговоръ, хотя и строгій, могъ остановить все болѣе и болѣе распространяющуюся нравственную порчу, корень которой скрывается въ общемъ эгоизмѣ и невѣртіи. Въ *Presse* полагаютъ, что послѣ результатовъ дѣла генерала Кюббера, положеніе кабинета, 29-го Октября, сдѣлалось столь затруднительнымъ, что невозможно думать, чтобы онъ могъ долѣе держаться. „Давно уже, — пишутъ въ этомъ журналѣ, — честность имени Г. Теста возбуждала сомнѣніе, но не смотря на то министры помѣстили его въ члѣвъ верховной судебной власти. Это такая отвѣтственность которая, егда можетъ ограничиться устраненіемъ министровъ.“ — Въ дальнѣйшемъ продолженіи сей статьи, сочинитель ея, Г. Эмиль Жирарденъ, рѣшительно объявляетъ, что какъ Г. Тестъ, бывший министръ, потомъ президентъ Кассационнаго суда, не смотря на торжественное увѣреніе въ своей невинности, наконецъ признанъ былъ виновнымъ; такъ равно могло бы обнаружиться, что теперешній министръ внутреннихъ дѣлъ, Г. Дюшателъ, виновенъ во всемъ томъ, въ чемъ его Г. Жирарденъ упрекалъ, на что онъ отвѣчалъ только возраженіемъ. — Сверхъ сего говорятъ, что Г. Жирарденъ назначилъ изъ собственныхъ своихъ суммъ 100,000 фр. для собранія документовъ, упрекающихъ министровъ въ принятіи подарковъ, и что онъ успѣлъ уже собрать доказательства, что 1,500 акцій на лонско-авиньонскую желѣзную дорогу употреблены были для сей цѣли.

— По принятому палатою перовъ обыкновенію, мѣста удаленныхъ отъ должности, Гг. Кюббера и Теста, останутся незанятыми въ теченіе одного года.

wództwo nad kolumnami było poruczone: nad 1-szą, Dowódcy pólku Apszeronkiego piechoty, Półkownikowi Xięciu Orbelianowi, nad drugą, Dowódcy pólku Dagestańskiego piechoty, Półkownikowi Jewdokimowi. Obu kolumnami zawiadywał Jeneral-Major Xiążę Kudaszew. Oddział Samurski zostawał, w całym swym składzie, pod rozkazami Jenerał-Porucznika Xięcia Argutinskiego — Dolgorukiego, tak, iżby mógł wystąpić dla odcięcia Górali, jeśliby podczas szturm napadli na nas z którejkolwiek strony.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Австрія.

Вiedeń, 14 lipca.

Proces przeciw wicherzycielom porządku w Galicyi jest już ukończony; wyroki zatwierdzone zostały w ostatniej instancyi. Z obwinionych, trzech skazano na śmierć, innych, w liczbie około dwiestu, stosownie do stopnia winy, na krótsze lub dłuższe więzienie, od roku aż do dożywotniego.

— Xiążę Leon Sapieha, mianowany został Wielkim Podczaszym królestwa Galicyi i Lodomerji.

— Sławny angielski Apostoł wolności handlowej, Cobden, przybył tu niedawno, i przez Lorda Ponsonby przedstawiony zostanie Xięciu Metternichowi i Baronowi Kübek.

Wenecya, 15 lipca.

Don Carlos przybył do wód Aix w Sebaudyi, z małżonką i synem.

— Xiężna Angouleme zjechała tu z Gorycyi, w celu znajdowania się na rocznicy urodzin Xięcia Bordeaux. Xiężna Lukieska i znaczna liczba legitymistów francuzkich, przybyła tu także na ten obchód.

Warasdyn, 10 lipca.

Stany Węgierskie zamierzają wystawić zmarłemu Arcy-Xięciu Palatynowi pomnik, ale z tym warunkiem, iżby napisy na nim były w językach: węgierskim i sławiańskim. Życzeniem jest także Stanów, by przy uniwersytecie w Peszcie ustanowiona była katedra języka sławiańskiego.

Франція.

Парыжъ, 20 lipca.

Wyrok Sądu Izby Parów nie przestaje być przedmiotem roztrząsań i uwag dzienników. Opozycyjnie nie chcą wierzyć, aby wyrok ten, jakkolwiek surowy, zapobiedz mógł szerzącej się coraz bardziej demoralizacji, której głębokie źródło jest w niewiarze i egoizmie powszechnym. *Presse* mniema, że po wypadku processu Jen. Cubières, stanowisko gabinetu z d. 29 października, stało się niepodobnym do utrzymania nadal. „Oddawna już — mówi ten dziennik — dobre imię P. Teste podawane było w wątpliwość, a przecież Ministrowie postawili go na czele najwyższej Magistratury Sądowej. Jest to odpowiedzialność, której samo nawet usunięcie się ministerstwa ledwo zadość-uczynić może.“ W dalszym ciągu tegoż artykułu, autor jego, P. Emil Girardin, nie waha się oświadczyć otwarcie, że jak P. Teste, były Minister, Prezes Sądu Kassacyjnego, pomimo najuroczystszych zapewnień swojej niewinności, w końcu jednakże okazał się być winnym; tak równie okazaćby się mogło, że i terażniejszy Minister spraw wewnętrznych, P. Duchatel, jest winnym tego wszystkiego, co mu P. Girardin zarzucał, a na co tylko prostym zaprzeczeniem odpowiedział. — Głoszą nadto, że P. Girardin przeznaczył z własnych funduszw 100,000 fr. na zebranie przekonujących dokumentów o przekupstwach ministeryalnych, i że mu udało się już zebrać dowody, że 1,500 akcyi na Lyonsko-Awiniońską kolęj żelazną, zostały na ten cel użyte.

— Według zwyczaju przyjętego w Izbie Parów, miejsca opróżnione przez wydalenie PP. Cubières i Teste, pozostaną przez rok niezajętymi. P. Cubières chce się prze-

Кюбьерь намѣренъ переселиться въ Санъ-Луи, въ Миссурий штатъ, гдѣ дядя его, удалившійся изъ Франціи въ 1815 году, имѣеть значительное имѣніе. Слышно, что правитель ство намѣрено начать процессъ съ откупщиками Гугенанскихъ рудниковъ. Въ *Journal des Débats* напечатанъ приговоръ суда палаты перовъ, безъ всякихъ примѣчаній.

— Кюбьерь заплатилъ 10,000 фр. пени, а равно 1,000 фр. судебныхъ издержекъ и 1,000 фр. въ военное казначейство, послѣ чего освобожденъ вмѣстѣ съ г-мъ Пармантье, который также заплатилъ все, что съ него слѣдовало. Тестъ остался въ тюрьмѣ одинъ. Когда ему читали приговоръ, онъ такъ былъ пораженъ своею участью, что опасался воспаления мозга, и только неуспынная заботливость тюремнаго врача предохранила его отъ опасности. Состояніе его здоровья возбуждаетъ опасеніе, потому что онъ страдаетъ отъ контузии, при которой образуется нарывъ, а притомъ и разумокъ его сильно пораженъ этимъ несчастіемъ. Послѣ покушенія на жизнь, онъ началъ чувствовать колотье въ сердцѣ. Не менѣе горестно и положеніе ген. Кюбьера; самолюбіе мужественнаго воина до-того унижено, что съ нимъ встрѣчаются часто припадки сумасшествія; нѣжная его супруга и друзья съ трудомъ успѣваютъ развлечь его. Г-жа Тестъ потребовала раздѣла имѣнія.

— Въ журналѣ *Patrie* опровергаютъ прежнее извѣстіе—будто Г. Тестъ (сынъ) вышелъ въ отставку.

— Настоящее пребываніе здѣсь бельгійскаго короля, возобновило прежніе слухи. Полагаютъ, что король Леопольдъ намѣренъ отказаться отъ престола въ пользу старшаго своего сына. Съ этою цѣлію совершилъ онъ побѣдку въ Лондонѣ, а за симъ прибылъ въ Парижъ. Въ Лондонѣ онъ выстрѣтилъ энергичное сопротивленіе относительно своего предложенія образовать регентство въ особѣ королевы, старшей дочери короля Людовика-Филиппа. Казалось, что въ слѣдствіе сего несогласія король Леопольдъ оставилъ свое намѣреніе. Но прибывъ обратно въ Брюссель, и утомивъ тамъ снова занятіями по управленію, прибылъ въ Тюльери съ тою цѣлію, чтобы посовѣтоваться съ королемою, своимъ тестемъ.

— На дняхъ судъ присяжныхъ сенскаго департамента занимался разсмотрѣніемъ дѣла 10-ти обвиненныхъ въ принадлежности къ обществу „матеріальнаго коммунизма“, и приговорилъ всѣхъ къ заключенію отъ 1 до 7 лѣтъ. Всѣ эти люди, какъ оказалось, безъ всякихъ религіозныхъ началъ, были усердные читатели нынѣшнихъ французскихъ романовъ.

— Консерватисты хотятъ, въ параллель реформистскому пиру въ *Chateau-Rouge*, дать чрезъ нѣсколько дней банкетъ, на коемъ имѣютъ быть, кромѣ министровъ, депутатовъ и перовъ, и другія знатныя лица.

— Изъ Алжира пишутъ отъ 5-го Іюня: Ночью 3 го Іюня взято въ одномъ магазинѣ значительное количество разнаго оружія, пороха и селитры, и арестовано много лицъ, въ числѣ коихъ находятся Кабилы, Мавры и Европейцы. Дѣло это содержится въ глубокой тайнѣ, ибо надѣются на дальнѣйшія открытія.

— Генераль-лейтенантъ Удино прѣхалъ въ Марсель, и на другой день хотѣлъ отправиться въ Алжиръ, какъ видно, по порученію правительства.

— Изъ Шербурга вышелъ 15 с. м. вечеромъ пароходъ „Филаделфія“ въ Нью-Йоркъ, съ 109 пассажирами и 300 тоннъ груза. Это—второй изъ пароходовъ, содержащихъ постоянное сообщеніе между Франціею и Америкою.

— Исчислено, что французскій національный долгъ съ 1830 года, считая и теперешній заемъ въ 350 милл., сославляетъ 1,192 милл. фр.

— Въ Сѣверной Франціи ощущено было землетрясеніе, которое въ этой странѣ можетъ почтеться весьма рѣдкимъ явленіемъ.

21 Іюля.

Палата перовъ, по произнесеніи приговора, собиралась уже вчера въ качествѣ законодательнаго сословія, и большинствомъ 98 голосовъ противъ 4, утвердила постановленіе о Іюльскихъ празднествахъ; большинствомъ 100 голосовъ противъ 8, проектъ о производствѣ поручиковъ въ высшіе чины; большинствомъ 99 голосовъ противъ 8, назначила сумму на разныя учебныя пособія, и наконецъ 102 голосами противъ

siedlic do St. Louis, w krainie Missouri, gdzie wuj jego, który się wydalil z Francji w 1815 roku jako wychodziec, posiada znaczny majątek. Mówią, że skarb chce wytoczyć proces towarzystwu kopalni Gouhenans. *Journal des Débats* ogłosił wyrok Izby Parów bez wszelkich uwag.

— Jenerał Cubières, zapłaciwszy kary 10,000 fr. tudzież 1,000 fr. kosztów processu i 1,000 do kassy wojskowej, został wypuszczony na wolność, razem z Parmentierem, który także wszystko zapłacił. Teste został sam jeden w więzieniu. Przy odczytaniu wyroku tak był swoim okropnym położeniem przejęty, że obawiano się zapalenia mózgu; jedynie tylko nadzwyczajna troskliwość lekarza uratowała go od tej niebezpiecznej choroby. Mimo to stan jego zdrowia wzbudza największą obawę; kontuzya dolega mu coraz bardziej i umysł jego nader jest wzburzony. Od zamachu na życie czuje dotkliwie klócie w sercu. Rownie smutny jest stan Jenerała Cubières; dumą jego, jako walecznego żołnierza, jest tak upokorzona, że często cierpi obłąkanie, z którego z wielką trudnością stara się go wyrwać jego czuła małżonka i liczni przyjaciele. Pani Teste zażądała rozdziału z mężem co do majątku.

— Dziennik *Patrie* zbija dawniejsze doniesienie, jakoby P. Karol Teste (syn) miał złożyć swój urząd i godność Deputowanego.

— Terazniejszy pobyt Króla Belgów wznowił dawniejsze pogłoski. Utrzymują, że Król Leopold zamysla niezwłocznie złożyć koronę na rzecz najstarszego syna swego, i że w tym celu przedsięwziął podróż do Londynu a następnie do Paryża. W Londynie sprzeciwiono się energicznie zamiarowi jego utworzenia rejencyi w osobie Królowej, najstarszej córki Króla Ludwika Filipa; jakoż zdawało się, że Król Leopold w skutku tej opozycyi odstąpił od zamiaru swego. Atoli powróciwszy do Bruxelli, troskami rządu na nowo obarczony, przybył do Tuileryów dla naradzenia się z królewskim swoim teściem.

— W tych dniach Sąd przysięgłych Departamentu Sekwany zajmował się processem 10 obwinionych o należenie do towarzystwa „materalnego komunizmu“, i skazał wszystkich na więzienie od 1 do 7 lat. Wszyscy ci ludzie, jak się okazało, bez żadnych zasad religijnych, byli gorliwymi czytelnikami terazniejszych romansów francuzkich.

— Konserwatyści chcą, jako odpowiedź na tak nazwaną ucztę Reformistowską w Chateau-Rouge, wyprawic za kilka dni świetną biesiadę, na której znajdować się mają prócz Ministrów, Deputowanych i Parów, inne znakomite osoby.

— Z Algieru piszą pod d. 5 lipca: W nocy z d. 3 lipca, zabrano w jednym magazynie wielką masę różnej broni, prochu i saletry, i wiele osób uwięziono, między którymi znajdowali się Kabylowie, Maurowie i Europejczycy. Rzecz ta trzymana jest w wielkiej tajemnicy, w nadziei osiągnięcia dalszych wykryć.

— Jenerał-Porucznik Oudinot przybył 14-go do Marsylii i miał następnego dnia udać się do Algieru, jak się zdaje z ważnym poleceniem rządowem.

— Dnia 15-go lipca wieczorem, odplynał z Cherbourga do New-York parostatek *Filodelfia* ze 109 podróżnymi i 300 beczkami ładunku. Jest to drugi statek, mający utrzymywać regularną komunikacyą parową między Francją i Ameryką.

— Obliczono, że dług narodowy francuzki, zaciągnięty od r. 1830, licząc w to kontraktującą się obecnie pożyczkę 350-milionową, wynosi 1,192 milionów franków.

— W Północnej Francji dało się uczuć trzęsienie ziemi, co do nader wielkich osobliwości w kraju tym należy.

Dnia 21 lipca.

Parowie zebrali się znowu wczoraj, po odbytych sądzie, jako zgromadzenie prawodawcze, i uchwalili 98 głosami przeciw 4, projekt do prawa o uroczystościach Lipcowych; 100 przeciw 8, o podnoszeniu poruczników do wyższych stopni; 99 przeciw 8, kredyt dla rozmaitych zbiorów naukowych, a nakoniec, 101 przeciw 5, projekt do prawa o nabyciu placu na szkołę górniczą w St. Etienne. Izba Deputowanych rozbięrała dalej projekt do prawa o drodze

5. проект постановления о покупке мѣста для постройки здания для горнаго училища въ Сентъ-Этьенъ. Палата депутатовъ продолжала разсматривать проектъ постановленія о желѣзной дорогѣ изъ Парижа въ Лионъ, и утвердила этотъ проектъ почти безъ всякой перемѣны по представленію комисіи.

— На вопросъ г-на Лаказа, намѣрено-ли правительство доставить колоніямъ непосредственное главное управление, Г. Гизо отвѣчалъ, что правительство не можетъ обязываться къ сему, такъ какъ послѣдствія сей мѣры слишкомъ важны.

— *Journal des Debats*, соблюдавшій донинѣ молчаніе относительно дѣла, производившагося въ судѣ перовъ, въ слѣдствіе сильныхъ нападокъ жур. *Presse*, помѣстилъ сегодня статью, защищающую министерство 29 Октября, утверждая, что проступки Гг. Теста и Кюблера были совершенно личныя, и потому никакимъ образомъ не могутъ относиться къ другимъ членамъ кабинета, тѣмъ болѣе что именно этотъ же кабинетъ подвергъ сіе дѣло сужденію суда палаты перовъ.

— Г-нъ Тестъ переведенъ третьяго дня изъ Люксембургской тюрьмы въ *Conciergerie*; здоровье его все еще не удовлетворительно. Говорятъ, что онъ будетъ содержаться въ гамской крѣпости. Министръ публичныхъ работъ приказалъ искъ ючить имя его изъ списка членовъ комисіи желѣзныхъ дорогъ.

— Къ маршалу Бюжо отправлена депеша, съ приглашеніемъ его прибыть въ Парижъ. Говорятъ, что маршалъ Сульта отказался отъ должности председателя совѣта министровъ, и потому въ кабинетѣ произойдутъ значительныя измѣненія. Г-нъ Гизо назначенъ будетъ председателемъ, а маршалъ Бюжо, военнымъ министромъ. Г-нъ Кюневъ Гриденъ выйдетъ изъ кабинета немедленно по закрытіи за сѣданий палаты, а мѣсто его получитъ г-нъ Мюре де Боръ.

— Въ нѣкоторыхъ журналахъ писали, что герцогу Омальскій будетъ назначенъ генерал-губернаторомъ Алжиря; нынѣ получены изъ Африки извѣстия, что тамъ уже собираютъ подписи къ прошенію объ этомъ къ Королю, и что въ первый день подписалось 2,000 чел.

— Изъ Танжера пишутъ отъ 27 Іюня, что сынъ Императора Абд-эль-Рамана находящійся въ Фецѣ, готовится къ войнѣ, желая истребить неблагопріятное вліяніе произведенное на подданныхъ его родителя пораженіемъ каа а Эль-Гамера. Въ Танжу отправлены 15 орудій и 1,000 всадниковъ, съ тою цѣлю чтобы удержать Абд-эль-Кадера если бы онъ издумалъ начать наступательныя дѣйствія. Все вообще полагаютъ, что Мароккцы не рѣшатся напасть на эмира, котораго слава съ каждымъ днемъ возрастаетъ. Весь Рифъ держитъ его сторону, и по окончаніи жатвы, вооружится по первому его знаку. Урожай очень хорошъ.

— Полковникъ 74-го полка Варсенъ-Эстергази отправляется въ Тунисъ, гдѣ займется устройствомъ войскъ бей. Онъ будетъ получать жалованья по 30,000 фр. въ годъ.

— Въ Марсель прибыла Остъ-Индская почта, съ которою получены извѣстія изъ Кантона отъ 23, а изъ Гонгъ-Конга отъ 25 Мая. Въ Кантонѣ вовсе не было торговыхъ оборотовъ и деньги были рѣдки. Народъ угрожалъ сжечь домъ Кинга, если онъ уступитъ Англичанамъ требуемыя ими мѣста. Въ окрестностяхъ факторій не безопасно, и потому надобно будетъ совершить еще экспедицію, которая будетъ кровопролитнѣе прежней.

— Анзонанскій Султанъ, Адрианъ Сули, во владѣніи коего находятся Коморскіе острова, пригласилъ къ себѣ майотскаго губернатора, съ цѣлю заключить при посредствѣ его трактатъ съ Франціею.

— Эмиръ Беширъ, бывшій князь Ливанскій, намѣренъ прибыть въ Парижъ, съ сыномъ своимъ, въ наступающемъ Августѣ.

— Турецкій посланникъ при лондонскомъ дворѣ, Галиль-Паша, слѣдующій къ своему посту, прибылъ изъ Константинополя въ Парижъ.

— Г-нъ Даниэль О'Коннель, сопровождающій смертные останки своего отца въ Дублинъ, прибылъ съ оными въ Парижъ. Сегодня отправился онъ въ Гавръ, откуда отплыветъ въ Праудію.

— Въ *Gazette des Tribunaux* сообщаютъ, что лейтенику Соайъ, недавно обанкротившемуся, доставлено было множество орудій, изъ которыхъ долженъ былъ выдѣлать монументъ Наполеону для дома Инвалидовъ. Ны-

желанней Парыско-Льонскій и такowy правѣ zupełatę pо-
dlug redakeyi swojej kommissyi przyjęła.

— На зapyтаніе P. Lascases, czy rząd ma zamiar udzielić koloniomъ bezpośrednią reprezentacją w Izbach, odpowiedział P. Guizot, że rząd nie może się do tego zobowiązywać, gdyż następności z tego środka są nie do obliczenia.

— *Journal des Debats* który dotąd zachowywał obojętne milczenie względemъ processu toczącego się w Sądzie Parów, skutkiemъ dotkliwychъ pociskówъ dziennika *Presse*, wystąpiłъ dziś nakoniec w obronie ministerstwa z d. 29 października, twierdząc, że błędy PP. Teste i Gubières, były całkiemъ osobistemi, i przeto nie mogą w żadenъ sposóbъ kompromitować innychъ członkówъ gabinetu, tѣmъ bardziej, że właśnie tenże gabinetъ samъ wziąłъ inicjatywę w wytoczeniu tego processu przedъ sąd Izby Parów.

— P. Teste przeprowadzony został onegdaj z więzienia Luxemburskiego do Conciergerie. Zdrowie jego jest ciągle w złymъ stanie. Mówią, że odsiedzi swoją karę w zamku Ham. Minister budowy publicznychъ kazałъ wykreślić jego imię z rządu członkówъ kommissyi jeneralnej drógъ żelaznychъ.

— Wysłano depesze przezъ gońca do Marszałka Bugeaud, wzywającъ go najspieszniej do Paryża. Mówią, że Marszałekъ Soult złożyłъ prezesostwo rady, i że z tego powodu wielkie są zmiany w gabinecie. P. Guizot otrzymałъ ma prezesostwo, a Marszałekъ Bugeaud, ministerstwo wojny. P. Canin-Gridaïne wychodzi także z gabinetu, zaraz po odroczeniu Izby; miejsce zaś jego ma otrzymać P. Muret de Bort.

— Niektóre dzienniki doniosły, że Xiążę Aumale ma być mianowany Gubernatoremъ Jeneralnymъ Algieryi; dzisiaj zaś dowiadujemy się z Afryki, że tamże krąży do podpisu prośba do Króla, w tymъ przedmiocie, i że tażъ pierwszego zarazъ dnia przezъ 2,000 osóbъ podpisaną została.

— Piszą z Tangeru pod d. 27-мъ czerwca: „Synъ Cesarza Abd-el-Rhamana bawi w Fezie, zajmującъ się przygotowaniemъ do wojny, w celu zatarcia nieprzyjaznego wrażenia, jakie na poddanychъ jego ojca wywarła porażka Kaida El-Hamara. Do Tacey wysłano 15 działъ i 1,000 jeźdźcówъ, w celu oparcia się Abd-el-Kaderowi, gdyby tenże chciałъ prowadzić wojnę zaczepną. Sądzą jednakъ powszechnie, że Marokkianie nie odważą się natrzeć na Emira, którego sława codziennie się wzmacnia. Cały Rif sprzyja jemu, i po ukończonychъ żniwachъ weźmie się do broni, za pierwszymъ jego skinieniemъ. Urodzaje tu są nader piękne.“

— Półkownikъ z 74-go półku Warsin-Esterhazy, udaje się do Tunetu, gdzie zajmie się organizacją wojskъ Beja. Rocznie ma pobierać 30,000 fr.

— Do Marsylii przybyła poczta Indyjska, która przewiozła wiadomości z Kantonu z d. 23-go, a z Hong-Kong z 25-go maja. W Kantonie nie było żadnego ruchu w interesach; pieniądź byłъ bardzo rzadki. Lud Kantonski zagroził Kiangowi spaleniemъ jego domu, jeżeli Anglikomъ ustąpi żądanychъ przezъ tychże placówъ. Okolice faktoryi są nader niebezpieczne, z czego wybitnie niewątpliwie potrzeba nowej wyprawy, która będzie zapewne krwawszą od poprzedzającej.

— Sułtanъ Anzonanu, Adryanъ Suly, pod którego panowaniem zostają wyspy Komoryjskie, wezwałъ do siebie Gubernatora w Mayotte, dla zawarcia z nimъ traktatu między jego krajemъ i Francją.

— Emir-Beszyr, były Xiążę Libanów, spodziewany jest w Paryżu z jednymъ synemъ, w miesiącu Sierpniu.

— Poseł Turecki przy dworze Londyńskimъ, Halil-Basza, udającъ się na swoje posadę, zjechałъ ze Stambułu do Paryża.

— P. Daniel O'Connell, odwożącъ do Dublina zwłoki swego ojca, przybyłъ z niemi do Paryża. Dziś puszczono go w dalszą podróżъ do Hawru, skąd do Irlandyi odplynie.

— Według *Gazette des Tribunaux*, giserowi Soyer, który niedawno zbankrutował, powierzono było mnóstwo działъ, z którychъ miałъ ulać pomnikъ Napoleona dla domu Inwalidów. Wydało się teraz, że te działa w sztuki poła-

нѣ обнаружилось, что эти орудія, изломанныя въ куски, проданы были разнымъ торговцамъ металловъ; орудія эти цѣнятся въ 10,000 франк. Соайэ бѣжалъ. На томъ же литейномъ заводѣ отливали статую герцога Веллингтона. Говорятъ, что французскія орудія назначенныя для памятника Наполеона, были употреблены для статуи англійскаго генерала.

22 Июля.

Король съ фамиліею своего отправится вскорѣ въ замокъ Э. Новый посланникъ Соединенныхъ Штатовъ при здѣшнемъ дворѣ Г. Рушъ былъ на дняхъ приглашенъ къ королевскому столу. Третьяго дня деять арабскихъ начальниковъ, прибывшихъ изъ Алжира, для обозрѣнія Франціи, представлены были Королю въ Тюльери, директоромъ департамента алжирскихъ дѣлъ, генераломъ Деларю, за отсутствіемъ военнаго министра.

— Г-жа Кюберъ сообщила журналу *Patrie*, что мужъ ея вовсе не упалъ духомъ, послѣ произнесеннаго надъ нимъ приговора, и что самолюбіе его насколько не пострадало отъ строгаго наказанія, которому онъ подвергнутъ.

— Въ Вокресеніе давали въ Макопъ, въ честь Г. Ламартина большой праздникъ, на которомъ находилось 2,100 посѣтителей и до 4,000 зрителей.

— Въ *Journal des Débats* напечатаны свѣдѣнія о нѣжной жатвѣ, изъ разныхъ мѣстъ Франціи. Урожай въ южныхъ и среднихъ департаментахъ превзошелъ все ожиданія. Цѣны на хлѣбъ повсемѣстно упадаютъ, даже въ Парижѣ, гдѣ понинѣ еще были довольно высоки.

— Въ *Courrier français* обращаютъ вниманіе, что финансы Франціи никогда не были въ такомъ состояніи какъ нынѣ. Бюджетъ достигъ ужасающей высоты 1,600 милл. фр., при чемъ дефицитъ составляетъ 750 милліоновъ. Въ продолженіе десяти послѣднихъ лѣтъ, ежегодно встрѣчается дефицитъ.

— Въ южной Франціи окончено одно огромное предпріятіе; устроенъ каналъ изъ рѣки Дюрансы въ Марсель. Вода будетъ протекать на пространствѣ 20 лье, посредствомъ шестисотъ акведуковъ, а на пространствѣ 4 лье по подземнымъ трубамъ, и только шесть лье течетъ по равнинѣ. Въ нѣкоторыхъ мѣстахъ вода течетъ на глубинѣ 80 метровъ подъ землю, въ другихъ отъ 80 до 100 метровъ надъ уровнемъ. Для совершенія сего предпріятія необходимо было построить 27 большихъ укрѣпленій, кои выдержали всевозможныя опыты.

— Говорятъ, что деревушка Батиньоль, лежащая близъ Монсо, которую г-нъ Ротшильдъ выстроилъ и которая, по его ходатайству, переименована въ городъ, будетъ названа Ротшильдвилъ.

А н г л і я .

Лондонъ, 17 Июля.

Въ жур. *Morning-Herald* сообщаютъ: Въ слѣдствіе мирныхъ намѣреній мадагаскарской Королевы, лордъ Пальмерстонъ положилъ отвѣтить добродушному расположенію Королевы сего острова, и отправить агента въ Мадагаскаръ, для возстановленія дружественныхъ сношеній между обѣими странами.

— Католическіе епископы Лондона и Ливерпуля, Висманъ и Шарпъ, отправились въ Римъ по важному церковному дѣлу.

— Ирландскіе журналы называютъ множество католическихъ духовныхъ лицъ, которыя при господствующей язвѣ, сдѣлались жертвою христіанскаго своего усердія. Равно и въ англійскомъ мануфактурномъ городѣ Лидсѣ, скончались потому же powodu семеро католическихъ священниковъ. Лондонскіе журналы отдаютъ достойную честь ему самопожертвованію.

— Должность губернатора гринвичскаго госпиталя, упразднившаяся, по случаю смерти генерала Стопфорда, ввѣрена Карлу Адаму, самому старшему лорду Адмиралтейства, такъ какъ лордъ Кодрингтонъ, коему лордъ Россель предлагалъ это мѣсто, не принялъ его, объявивъ, что онъ предпочитаетъ остаться при своемъ пенсіонѣ, полученномъ за честную службу и при настоящей должности при дворѣ.

— Драматическій писатель Шериданъ Кнаульсъ, получилъ пожизненный пенсіонъ во 100 ф. стерл.

— Донесенія объ урожаѣ хлѣба и картофеля весьма благоприятны; цѣны на хлѣбъ повсюду уменьшаются.

mane, sprzedane zostały różnym handlarzom metalów; wartość ich obliczona jest na 100,000 fr. Soyer ratował się ucieczką. W tej samej ludwisarni Jano także posąg Xięcia Wellingtona. Mówią, że działa francuzkie, przeznaczone na grobowiec Napoleona, użyte zostały do posągu angielskiego Jenerała z pod Waterloo.

Dnia 22 lipca.

Król z rodziną swą wyjedzie niebawem do zamku Eu. Nowy Poseł Stanów-Zjednoczonych przy dworze tutejszym, P. Rush, był w tych dniach zaproszony do królewskiego stołu. Onegdaj, dziewięciu naczelników Arabskich, którzy dla zwiedzenia Francji z Algierji przybyli, przedstawiani byli Królowi w Tuileryach, przez dyrektora spraw Algierskich, Jenerała Hr. Delarue, w zastępstwie Ministra wojny.

— Pani Cubiéres oświadcza w dzienniku *Patrie*, że jej mąż zgoła nie upadł na duchu, przez wydany nań wyrok, ani też jego дума nie oburza się na surową karę, która go spotkała.

— W Niedzielę, dawano w Macon, na uczerzenie P. Lamartina, wielką biesiadę, na której znajdowało się 2,100 gości, a przeszło 4,000 widzów.

— *Journal des Débats* udziela wiadomości o żniwach ze wszystkich okolic Francji. Urodzaje na południu i w środkowej Francji przeszły wszelkie oczekiwania. Ceny zboża spadają na wszystkich targach, a nawet i w Paryżu; gdzie dotychczas zboże było jeszcze drogie.

— *Courrier Français* zwraca uwagę, że finansowe położenie Francji nie było oddawna w takim stanie jak teraz. Budżet doszedł do ogromnej wysokości 1,600 milionów franków, przyczem zachodzi deficit na 750 milionów. Od lat 10 deficit jest co rok.

— W południowej Francji ukończono jedno z najwspanialszych dzieł, to jest kanał prowadzący wodę rzeki Durance do Marsylii. Woda ta prowadzona jest przez mil dwanaście, na sześciuset wodociągach, a przez cztery mile kanałami podziemnymi; sześć tylko mil płynie po równinie. W niektórych miejscach płynie na 80 metrów pod ziemią, w innych zaś o 80 lub 100 nawet nad poziomem. Całe to dzieło wymagało 27 wielkich budowli, które wytrzymały wszelką próbę.

— Słychać, że Batignoles, wioska leżąca za rogatkami Mouceaux, którą P. Rotszyld zabudował i podniósł do stanu miasta, ma otrzymać nazwę Rothschildville.

А н г л і я .

Лондонъ, 17 липца.

W dzien. *Morning-Herald* czytamy: W skutku dobrych zamiarów Królowej Madagaskaru względem Królowej angielskiej, Lord Palmerston postanowił odpowiedzieć pokojem tehaćemu usposobieniu Królowej tej wyspy, i wysłać ajenta do Madagaskaru, dla przywrócenia przyjaźielskich stosunków między temi dwoma krajami.

— Katołicy Biskupi z Londynu i Liverpool, JJ. XX, Wisemann i Sharp, wyjechali do Rzymu w ważnej sprawie swego Kościoła.

— Dzienniki Irlandzkie wymieniają mnóstwo duchownych katołickich, którzy przy łozach chorych na panującą zarazę, padli ofiarą swęj chreścianańskię gorliwosci. Także w angielskiem mieście fabrycznem Leeds, umarło z tegoż powodu siedmiu xięży katołickich. Dzienniki Londyńskie oddają zgodnie winną cześć temu poświęceniu.

— Gubernatorstwo szpitala dla majtków w Greenwich, opróżnione przez śmierć Jenerała Stopford, powierzone zostało Sir Karolowi Adams, najstarszemu Lordowi admiralicy, ponieważ Lord Codrington, któremu Lord Russell to miejsce ofiarował, nie przyjął go, oświadczając, iż pozostać woli przy swojej pensyi za dobrą służbę i przy terażniejszej posiadzie dworskiej.

— Autorowi dramatycznemu, Sheridanowi Knowles, udzielono pensyą dożywotnią w summie 100 f. szt. rocznie.

— Raporta o urodzajach zboża i kartofli, są bardzo pomyslnę; ceny zboża i chleba spadają wszędzie.

— Близъ Кантербури взорвало на воздухъ фабрику огнестрѣльной хлопчатой бумаги. Изъ числа работниковъ, многіе лишились при этомъ случая жизни, другіе тяжело ранены, а зданіе превращено въ развалины.

18 Іюля.

Въ *Standard* пишутъ, что членъ нижней палаты Г. Чарльсъ Виллерсъ, извѣстный по предложеніямъ объ уничтоженіи хлѣбныхъ законовъ, назначенъ главнымъ комиссаромъ по дѣламъ о нищихъ. Эта должность равняется званію министра.

— Новый французскій посланникъ, герцогъ Броли, имѣлъ уже совѣщанія съ лордомъ Пальмерстономъ. Ему сдѣланы важныя порученія по дѣламъ Греціи и Швейцаріи.

— Корреспондентъ журнала *Morning-Chronicle* пишетъ изъ Вашингтона, что правительство Соединенныхъ Штатовъ намѣрено основать въ Мексикѣ новое правленіе, съ которымъ заключить миръ. Правленіе вѣроятно составлено будетъ изъ туземцевъ, склонныхъ къ примиренію съ Американцами. Корпусъ генерала Скотта будетъ въ тоже время поддерживать новое правительство. Говорятъ, что мѣру сію сильно поддерживаетъ миролюбивая партія въ Мексикѣ, и что между обоими государствами заключенъ будетъ наступательный и оборонительный союзъ.

— Давно уже было замѣчено, что ѣзда по желѣзной дорогѣ производитъ благотворное вліяніе на здоровье; нынѣ снова въ англійскихъ газетахъ напечатано по этому предмету мнѣніе знаменитаго лондонскаго врача Джонсона, который весьма много говоритъ въ пользу ѣзды по желѣзнымъ дорогамъ. Въ особенности онъ совѣтуетъ лондонскимъ жителямъ, чтобы они истощивъ себя лѣтомъ испорченными воздухомъ многолюдной столицы, заключающей слишкомъ миллионъ народонаселенія, старались непременно поддержать свои силы вдыханіемъ постоянно свѣжаго воздуха на желѣзныхъ дорогахъ. Ежедневная поѣздка по желѣзной дорогѣ, хотя бы продолжающаяся не болѣе нѣсколькихъ минутъ, служитъ самымъ лучшимъ средствомъ, которое можно совѣтовать гипохондрикамъ и вообще страдающимъ ослабленіемъ силъ. Волнообразное движеніе по желѣзной дорогѣ, не только гораздо полезнѣе для здоровья, нежели трясеніе на обыкновенныхъ повозкахъ, но оно даже лучше верховой ѣзды, которую часто совѣтуютъ больнымъ.

И т а л і я.

Римъ, 28 Іюня.

Со времени обнародованія циркуляра кардинала Джиззи отъ 22 Іюня, кажется, какая то грусть овладѣла жителями Рима. Вчера, во время возвращенія Папы во дворецъ на Монте-Кавалло, ему было брошено въ экипажъ слѣдующее письмо: „Римскій народъ возлюбилъ въ Нибъ IX отца народа, добраго и великодушнаго монарха, и довѣріе свое питаетъ только къ нему, только къ нему самому! Святѣйшій Отецъ! Если кто наши чувства вѣрнопощадности и любви, одушевляющія насъ всѣхъ къ тебѣ, дерзаетъ подвергать сомнѣнію, если кто представляетъ насъ ненасытными, безпокойными, нерелигиозными, не вѣрь тому человеку, Святѣйшій Отецъ! Такой человекъ — болѣе Твой врагъ, чѣмъ нашъ. Тотъ старается насъ и Тебя свергнуть въ пропасть! Но Богъ всегда бдитъ! Богъ, который у этихъ людей всегда на устахъ, и никогда не бываетъ въ сердцахъ,—Богъ, содѣлавшій Тебя нашимъ Отцемъ, отцемъ народа Святѣйшій Отецъ!“

— Коммиссія, которой Его Святѣйшество приказалъ заняться составленіемъ проекта объ улучшеніи состоянія еврейской общины въ Римѣ, собралась въ первый разъ 18 Іюня. Герцогъ Теано, неоднократно посѣщавшій Гетто, для точнаго изслѣдованія этой части, прочелъ докладъ о нравственномъ и минеральномъ состояніи тамошняго народонаселенія, состоящаго изъ 3,900 чел.; онъ предлагаетъ, чтобы впредь дозволяемо было Евреямъ селиться также въ чертѣ сей части, причѣмъ объявилъ себя противъ перенесенія этой части въ какое либо другое мѣсто, или распространенія ея предѣловъ. Проектъ герцога Теано одобренъ коммиссіею, и будетъ представленъ Его Святѣйшеству. Однако слышно, что римскій народъ, преимущественно же купцы, весьма недовольны онымъ.

— Pod Canterbury, wyleciał w powietrze młyn prochowy, w którym wyrabiano bawełnę strzelniczą. Z pracujących w tym zakładzie wiele osób utraciło życie, a wiele ciężkie odniosły rany; sam zaś gmach został zamieniony w gruzy.

Dnia 18 lipca.

Standard donosi, że P. Charles Villiers, członek Izby Niższej, znany z kilkokrotnie powtarzanego wniosku o zniesienie praw zbożowych, został mianowany pierwszym kommissarzem ubogich. Jest to posada równająca się w godności Ministerstwu.

— Nowy Poseł francuzki, Xiążę Broglie, odbył już wielokrotne narady z Lordem Palmerston. Ma on sobie polecone ważne projekta, tyżące się zwłaszcza spraw Grecyi i Szwajcaryi.

— Korrespondent *Morning-Chronicle* donosi z Washingtonu, że gabinet Amerykański postanowił swym wpływem Meksyku rząd nowy, i z nim dopiero zawrzeć pokój. Zapewne będzie on złożony z Meksykanów, skłonnych do pojednania się ze Stanami-Zjednoczonymi. Spółcześnie armia Jenerała Scott ma wspierać ów rząd. Mówią, że środek ten zostanie wsparty czynnie przez stronnictwo pokoju w Meksyku, i że skutkiem tego będzie zawarcie przymerza zaczepnego i odpornego między obu państwami.

— Już to od dawnego czasu uważano, że podróżowanie koleją żelazną skutecznie działa na zdrowie; otóż czytamy znou w angielskich pismach czasowych zdanie sławnego lekarza londyńskiego Johnsona, który nadzwyczaj silnie za taką jazdą przemawia. W szczególności zaleca on mieszkańcom Londynu, aby osłabiwszy się w lecie zgniełym powietrzem tój przeszło milion ludności liczącej stolicy, nie omieszkiwali orzeźwiać i pokrzepiać się oddychaniem powietrza na kolejach żelaznych, ciągle świeżego i odrađającego się. Godzienna jazda koleją żelazną, choćby tylko kilku-milowa, jest według niego najlepszym środkiem, jaki hypochondrykom i rekonwalescentom zalecić można. Falisty ruch jazdy jest nie tylko daleko zdrowszym od trząsienia zwykłych powozów, lecz należy go owszem przenosić nad samą jazdę na koniu, którą lekarze często słabowitym osobom doradzają.

W ł o s n y.

Rzym, 28 czerwca.

Od czasu ogłoszenia okoloika Kardynała Gizzi z d. 22 czerwca, zdaje się, że jakiś smutek rozszerzył się między ludem Rzymskim. Wczoraj, gdy Papież powracał do pałacu na Monte-Cavallo, wrzucone mu zostało do powozu następujące pismo: „Lud Rzymski kocha w Piusie IX Ojca ludu, dobrogo i wspaniałomyślnego Monarchę, i pokłada swe zaufanie tylko w nim, tylko w nim samym! Najświętszy Ojcie! Jeżeli kto naszą wierność i miłość, która nas wszystkich ku Tobie ożywia, śmie podawać w wątpliwość; jeżeli kto wystawia nas jako nienasyconych, niespokojnych, niereligijnych, nie wierz temu człowiekowi, Najświętszy Ojcie! ten jest więcej twoim nieprzyjacielem niż naszym. Ten usiłuje nas i ciebie wtroczyć w przepaść! ale Bóg czuwa! Bóg, którego ci ludzie zawsze na ustach, a nigdy w sercu nie mają,—Bóg, który cię uczynił naszym Ojcem, ojcem ludu, Najświętszy Ojcie!“

— Kommissya, której Ojciec św. polecił ułożenie projektów względem stosownych ulepszeń stanu gminy żydowskiej w Rzymie, zebrała się pierwszy raz d. 18 czerwca. Xiążę Teano, który kilka razy udawał się do Ghetto dla obejrzenia dokładnie tój dzielnicy, odczytał gruntowne sprawozdanie o moralnym i materyalnym stanie tamecznej ludności, wynoszącej 3,900 dusz, i wnosi, aby na przyszłość dozwolono było Żydom mieszkać także po za obrębem tój dzielnicy, oświadczając się jednak przeciw przeniesieniu jej gdzieindziej, lub rozszerzeniu jej obrębu. Projekt Xięcia Teano został przez Kommissyą przyjęty i ma być przedstawiony Ojcu św. Słychać jednak, że lud Rzymski, a mianowicie kupecy, bardzo są z niego nie radzi.

— В письмахъ изъ Феррары сообщаютъ, что баронъ Барателли, извѣстный своею дѣятельностію какъ полицейскій агентъ во время существованія карбонаровъ, на дняхъ умерщвленъ. Полиція арестовала нѣсколькихъ чело­вѣкъ, подозрѣваемыхъ въ этомъ злодѣяніи. Изъ Фермо увѣдомляютъ, что тамъ произошли кровопролитныя стычки между полицейскими солдатами и молодыми людьми, изъ коихъ многіе были болѣе или менѣе тяжело ранены. Предписано произвести строгое слѣдствіе по этому дѣлу.

1 Юля.

Вчера, въ день праздника св. Павла, Его Святѣйшество отправился въ базилику сего Апостола за городъ, гдѣ медиоланскимъ архіепископомъ, монсин. Ромилли совершена была божественная литургія, по окончаніи которой онъ вручилъ Его Святѣйше­ству присягу на вѣрноподданство апостолической сто­лицѣ.

— Вчера вечеромъ, въ первый разъ собрался ми­нистерскій совѣтъ подъ предѣлательствомъ статсъ-секретаря, кардинала Джиззи; кромѣ обыкновенныхъ членовъ, въ совѣтъ присутствовали также четверо римскихъ князей.

— Чрезвычайный посланникъ и полномочный ми­нистръ чилийской республики, Г. Ирарразаваль, тор­жественно вручилъ Его Святѣйшеству свои кредитив­ныя грамоты.

— Въ Неаполѣ скончался 27 числа м. м., карди­наль Карлъ Актоиъ, прибывшій туда изъ Палермо 24 числа. Онъ родился въ Неаполѣ, въ 1803 году. Кар­диналомъ *in p. mo* назначенъ былъ Григоріемъ XVI въ 1839 году, а утвержденъ въ 1842 году.

— Летняя жатва въ окрестностяхъ Рима, уже кон­чилась; сборъ весьма благоприятенъ; нѣшнѣ цѣны на хлебъ упадаютъ.

Испанія.

Мадридъ, 11 Юля.

По донесеніямъ изъ Португаліи, извѣстіе о сда­чѣ Оporto и копія капитуляціи получены въ Лисса­бонъ 1-го Юня. Но такъ какъ тамъ въ то же время не было получено извѣстія о обстоятельствахъ, удер­жавшихъ маршала Сальданью отъ участія въ этой сдачѣ, и такъ какъ ни кто не явился для переговоровъ со стороны французскаго правительства, а содержа­ніе капитуляціи нѣсколько не соответствовало ожида­ніямъ Королевы; то англійскій, французскій и испанскій посланники, 2 числа, посредствомъ подпи­санаго ими протокола объявили, что они не при­нимаютъ на себя отвѣтственности за содержаніе капи­туляціи.

— Это обстоятельство произвело дурное впечатлѣніе въ Оporto, преимущественно же на генерала Кончу. Онъ тотчасъ отправилъ въ Мадридъ Бригадира Мата и-Алосъ, для оправданія своего поведенія передъ пра­вительствомъ. Офицеръ сей прибылъ сюда вчера; министры долго совѣщались и наконецъ положили одобрить поведеніе генерала Кончи, и притомъ объ­явить, что Испанскій посланникъ въ Лиссабонѣ, Г. д'Айлонъ, подписаніемъ упомянутаго протокола, пе­реступилъ данное ему полномочіе.

— Пребывающій здѣсь португальскій посланникъ, графъ Томаръ (Коста-Кабраль), давно уже требовалъ здѣсь, чтобы Испанская интервенція имѣла цѣлю не примиреніе или посредничество, но совершен­ное истребленіе и наказаніе мятежниковъ; и потому онъ въ здѣшнихъ газетахъ помѣщалъ статьи, въ кото­рыхъ генерала Кончу ставилъ на ряду съ португаль­скими генералами, возставшими противъ Королевы. Нѣшнѣ, узнавъ о состоявшемся постановленіи мини­стровъ, объявилъ, что онъ тотчасъ потребуетъ, что­бы его отозвали отъ настоящаго его поста.

— Въ листахъ зъ Феррары донесза, że Baron Baratelli znany przez swęję działalnośc jako agent policyjny w czasie istnienia karbonarów, został w tych dniachъ zdra­dziecko zamordowany. Policya aresztowała kilka osób po­dejrzanych o tę zbrodnię. — Donoszą także zъ Ferrmo, że tamъ zaszły krwawe utarczki między żołnierzami policyj­nymi a młodzieźmi ludźmi, zъ których wielu, mniej więcej ciężkie odniosło rany. Rząd zaleciłъ wyprowadzić ścisłe śledztwo nadъ tymъ wypadkiem.

Dnia 1 lipca.

Wczoraj, jako w uroczystość św. Pawła, udał się Papeż do bazyliki tego Apostoła za miastem, gdzie Arcy­biskup Medyolański, Mons. Romilli, celebrował mszę św., po ukończeniu której, złożyłъ przysięgę na wierność Stolicy Apostolskiej w ręce Ojca św.

— Wczoraj wieczoremъ zebrała się piérwszy razъ Rada Ministrów, pod przewodnictwemъ Sekretarza Stanu, Kar­dynała Gizzi; oprócz członkówъ zwyczajnychъ, znajdowało się na niej także czterechъ Xiążąt Rzymskich.

— P. Irarrazawal, nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister Rzeczypospolitej Chili, złożyłъ uroczystie Ojcu św. swoje listy wierzytelne.

— W Neapolu umarł d. 27 z. m. Kardynał Karol Acton, który tamъ przybył d. 24 zъ Palermo. Urodził się onъ w Neapolu 1803 roku. Kardynałem *in petto* mianowany został przezъ Grzegorza XVI w roku 1839, a ogłoszony do­piéro w roku 1842.

— Letnie żniwa w okolicachъ Rzymu, już są ukończo­ne i wypadły bardzo pomyślnie; ceny zboża spadają.

Hiszpania.

Madryt, 11 lipca.

Wedługъ doniesień zъ Portugalii, wiadomośc o podda­niu się Oporto i kopia kapitulacyi nadeszła do Lizbony d. 1 lipca. Ale ponieważ tamъ nie otrzymano jednoznacz­nej wiadomośc о okolicznościachъ, które wstrzymały Marszał­ka Saldanha od udziału wъ тей капитуляци, i ponieważ nikt nie wystąpiłъ jako negocyatorъ ze strony rządu francuzkiego, a treść kapitulacyi bynajmniej nie odpowiadała oczekiwa­niomъ Królowej portugalskiej, przeto Posłowie Anglii, Francyi i Hiszpanii, zebrałi się dnia 2 i oświadъ zyli protoku­larnie, że nie są odpowiedzialni za treść kapitulacyi.

— Та okoliczność sprawiła złe wrażenie wъ Oporto, a mianowicie na Jenerale Concha. Wysłałъ onъ tu natych­miastъ Brygadyera Mata y Alos dla usprawiedliwienia po­stępowania swego przedъ rządemъ tutejszymъ. Oficerъ tenъ przybył tu wczoraj; Ministrowie odbyli natychmiastъ długą naradę, i w końcu uchwalili, aby Jenerałowi Concha udzielić pochwałę całego jego postępowania, a przeciwnie oświadczyć, że Poseł hiszpański wъ Lizbonie, P. d'Ayllon, przezъ podpisanie wspomnionego protokołu, przekroczyłъ dane sobie upoważnienie.

— Rezydujący tu Poseł portugalski, Hrabia Thomar (Costa-Cabral) od dawna już nalegałъ o to, aby interwen­cya hiszpańska miała na celu nie pojednanie lub pośred­nictwo, ale tylko zupełne zniszczenie i ukaranie powstań­ców, i przeto w gazetachъ tutejszychъ umieszczałъ artykuły, wъ których Jenerałowi Concha kładłъ na jednej linii zъ Jenera­łami portugalskimi, którzy przeciwъ Królowej powstałi. Skoro więc dowiedziałъ się wczoraj о zapadłymъ постано­wieniu Ministrów, oświadczyłъ, że natychmiastъ żąda bę­dzie odwołania siebie zъ tutejszej posady.